

TIBBIY TA'LIMDA SINIQLAR VA CHIQISHLARNI DIAGNOSTIK QILISH VA DAVOLASH YO'LLARI

Annotatsiya:

Ushbu tadqiqot O'zbekistondagi tibbiy ta'lim tizimida zamonaviy diagnostik texnologiyalarni, xususan, siniqlar va chiqishlarni tashxislash va davolash jarayonini integratsiyalashga qaratilgan. Raqamli rentgen va kompyuter tomografiyasi kabi ilg'or texnologiyalar mavjud bo'lishiga qaramay, ularni amaliyotga joriy etishda muhim kamchiliklar mavjud, ayniqsa qishloq joylarida. 200 nafar ishtirokchi, jumladan talaba va tibbiyot xodimlari bilan o'tkazilgan so'rovlar va fokus guruhlar orqali ma'lumotlar to'plandi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, ilg'or diagnostik vositalar talabalarning amaliy ko'nikmalarini oshirishi mumkin, ammo ko'plab ishtirokchilar bu texnologiyalardan foydalanish uchun yetarli bilimga ega emas. Ushbu kamchiliklarni bartaraf etish, tibbiy ta'lim sifatini oshirish va O'zbekistonda kelajakda sog'liqni saqlash xizmatlarini yaxshilash uchun zarurdir.

Kalit so'zlar:

siniqlar, chiqishlar, diagnostika, davolash, tibbiy ta'lim, zamonaviy texnologiyalar, O'zbekiston, amaliy ko'nikmalar.

Information about the authors

Farrux Gafurov Abualievich

PhD, Samarkand davlat tibbiyot universiteti travmatologiya va ortopediya kafedrasida assistenti

Kirish

Siniqlar va chiqishlar tibbiyot amaliyotida eng ko'p uchraydigan jarohlardan hisoblanadi. Ularning diagnostikasi va davolash jarayoni to'g'ri va tezkor tibbiy aralashuvni talab qiladi. Zamonaviy texnologiyalar va davolash strategiyalari rivojlanishi tibbiyot ta'limida ham katta ahamiyat kasb etmoqda, chunki bu kelajakdagi shifokorlarning bunday holatlarda samarali harakat qilish qobiliyatini oshiradi. Bugungi kunda tibbiy ta'limda siniqlar va chiqishlarni diagnostik qilish va davolashning ilg'or usullarini qo'llash orqali shifokorlarning to'laqonli tayyorlanishiga katta e'tibor qaratilmoqda.

O'zbekistonda so'nggi yillarda raqamli rentgen, kompyuter tomografiyasi, va magnit-rezonans tomografiya kabi zamonaviy diagnostika vositalari keng qo'llanila boshladi. Bu vositalar yordamida suyak siniqlari va bo'g'im chiqishlarini aniq tashxislash imkoniyati kengaydi. Ammo ba'zi hududlarda, xususan qishloq joylarida bu texnologiyalarni ta'lim tizimiga to'laqonli kiritishdagi kamchiliklar hali ham mavjud. Ushbu maqolada O'zbekistonda tibbiy ta'limda siniqlar va chiqishlarni diagnostik qilish va davolash metodlarini qanday takomillashtirish mumkinligi o'rganiladi. Siniqlar va chiqishlar ko'pincha murakkab jarohatlar bo'lib, ularning davolashida ko'p tarmoqli yondashuvlar qo'llaniladi. Diagnostik jarayon rentgenografiya va klinik baholash asosida amalga oshirilsa, davolash usullari jarrohlik va jarrohliksiz yondashuvlarni o'z ichiga oladi. Tibbiy ta'limda esa nazariy bilim va amaliy ko'nikmalar uyg'unlashtiriladi. Simulyatsiyaga asoslangan ta'lim talabalarga siniqlar va chiqishlarning anatomiyasi va patologiyasini chuqurroq o'rganishga yordam beradi.

Oldingi tadqiqotlar simulyatsion modellar va ilg'or tasvirlash texnologiyalarini tibbiy ta'limga integratsiya qilish samaradorligini ta'kidlaydi. Tadqiqotlarga ko'ra, 3D modellar yordamida siniqlarni o'rganish talabalarning diagnostik ko'nikmalarini sezilarli darajada oshirgan. Shuningdek, klinik

amaliyotda real vaqtdagi kasallik holatlarini tahlil qilish talabalarning davolash ko'nikmalarini jadallashtiradi. Ammo bunday texnologiyalarning O'zbekistonga xos muammolarini hal qilish bo'yicha tadqiqotlar kam uchraydi.

Ilg'or diagnostik va davolash vositalari rivojlanayotgan bo'lsa-da, bu innovatsiyalarni tibbiy ta'lim tizimiga yetarlicha integratsiya qilishda muammolar mavjud. Oldingi tadqiqotlar asosan rivojlangan davlatlarda o'tkazilgan bo'lib, resurslari cheklangan hududlarda bu texnologiyalarni qanchalik samarali qo'llash mumkinligi yetarlicha o'rganilmagan.

Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi O'zbekistonda siniqlar va chiqishlarni diagnostik qilish va davolashda zamonaviy texnologiyalarni tibbiy ta'limga yaxshiroq integratsiya qilish imkoniyatlarini o'rganishdan iborat. Tadqiqotda ta'limda qo'llanilayotgan yondashuvlarni tahlil qilish, mavjud bo'shliqlarni aniqlash va talabalarning nazariy va amaliy bilimlarini oshirish usullarini taklif etish ko'zda tutilgan.

Bu tadqiqot O'zbekistonning tibbiy ta'lim tizimiga ilg'or diagnostik va davolash metodlarini qo'llashni o'rganishi bilan ajralib turadi. Oldingi tadqiqotlardan farqli o'laroq, ushbu maqola zamonaviy texnologiyalarni qiyosiy tarzda tibbiy o'quv dasturlariga qanday moslashtirishni tahlil qiladi.

Tadqiqot yakunida tibbiy ta'limni rivojlantirish uchun diagnostik vositalar va davolash metodlarini integratsiya qilish bo'yicha aniq takliflar beriladi. Natijada, talabalar siniqlar va chiqishlarni davolashda zamonaviy bilimlarga ega bo'lib, bemorlarga samarali yordam ko'rsatish imkoniyatiga ega bo'lishlari kutilmoqda.

Metodologiya

Ushbu tadqiqot O'zbekistonda tibbiy ta'lim tizimida siniqlar va chiqishlarni diagnostik qilish va davolash usullarini o'rganishga qaratilgan. Tadqiqotda kvantitativ va sifatli metodlar qo'llanilib, zamonaviy diagnostik texnologiyalar va o'quv jarayonida ularning samaradorligini baholash maqsad qilingan. Talabalar va tibbiyot xodimlari o'rtasida so'rovnomalar, fokus guruhlar va amaliy mashg'ulotlar o'tkazilib, ularning bilim va ko'nikmalari tahlil qilindi.

Tadqiqotda O'zbekistonning bir nechta tibbiyot institutlari va kasb-hunar kollejlari talabalari hamda mutaxassis sifatida faoliyat yuritayotgan tibbiyot xodimlari ishtirok etdi. Tadqiqot uchun jami 200 nafar respondent tanlab olindi, ulardan 150 nafari talaba va 50 nafari tibbiyot sohasidagi mutaxassislar bo'ldi. Ishtirokchilar tadqiqotning maqsadi va jarayonlari haqida to'liq ma'lumotga ega bo'lib, ularning roziligi bilan tadqiqot o'tkazildi.

Tadqiqotda quyidagi ma'lumot yig'ish usullari qo'llanildi:

1. Ishtirokchilardan siniqlar va chiqishlar bilan bog'liq diagnostika va davolash bo'yicha bilimlari, amaliy tajribasi haqida ma'lumotlar yig'ildi. So'rovnomalar talabalarning nazariy bilimlarini, shuningdek, mutaxassislarning amaliy tajribasini o'lchashga qaratilgan.
2. Talabalar va tibbiyot xodimlari bilan diagnostik va davolash texnologiyalari bo'yicha muhokamalar olib borildi. Fokus guruhlar yordamida o'quv jarayonidagi imkoniyatlar va kamchiliklar aniqlashga harakat qilindi.
3. Talabalarning o'quv amaliyotida ilg'or texnologiyalarni qo'llash va ulardan qanday foydalanishni o'rganish jarayonlari kuzatildi. Bu usul talabalarning qobiliyatlarini amaliyotda baholash imkonini berdi.

Tadqiqotda yig'ilgan ma'lumotlar kvantitativ va sifatli usullarda tahlil qilindi. Kvantitativ ma'lumotlar uchun statistik tahlil metodlari (foizlar, o'rtacha qiymatlar) ishlatilib, talabalarning bilim darajasi va diagnostik ko'nikmalariga baho berildi. Sifatli ma'lumotlar esa matnli tahlil orqali tizimlashtirilib, respondentlarning fikrlari, tajribalari va ehtiyojlari o'rganildi. Fokus guruhlar natijalari esa mavzularni kodlash va kategoriyalarga ajratish orqali chuqur tahlil qilindi.

Tadqiqot davomida barcha ishtirokchilar uchun maxfiylik tamoyili saqlab qolindi. Ma'lumot yig'ish jarayonida ishtirokchilarning roziligi olindi hamda ularning shaxsiy ma'lumotlari sir saqlandi. Tadqiqot natijalari faqatgina ilmiy maqsadlarda foydalaniladi va ishtirokchilar nomi ma'lum qilinmaydi.

Natijalar

Ushbu tadqiqot O'zbekistonning tibbiy ta'lim tizimida siniqlar va chiqishlarni diagnostik qilish va davolash bo'yicha zamonaviy texnologiyalarning qo'llanilishi va ularning samaradorligini baholashga qaratilgan. Tadqiqot natijalariga ko'ra, O'zbekistonda zamonaviy diagnostik vositalar, jumladan, raqamli rentgenografiya va kompyuter tomografiyasi kabi ilg'or texnologiyalar tibbiy ta'limda qisman integratsiya qilingan bo'lsa-da, hali ham cheklovlar mavjud. Xususan, qishloq hududlarida bu texnologiyalarni to'laqonli qo'llash va ulardan foydalangan holda talabalarning amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishda muammolar kuzatilmoqda.

So'rovnomalar va fokus guruhlarda ishtirok etgan talabalarning ko'pchiligi zamonaviy diagnostik texnologiyalardan amaliyotda foydalanish bo'yicha qoniqarli bilim va ko'nikmalarga ega emasliklarini ta'kidladi. Shuningdek, amaliy mashg'ulotlar natijalari shuni ko'rsatdiki, ilg'or texnologiyalar talabalarning siniqlar va chiqishlarni tashxislash va davolash qobiliyatlarini sezilarli darajada oshirgan. Lekin bu texnologiyalarni o'rganish imkoniyatlari hamma talabalarga teng ravishda taqdim etilmagan.

Muhokama

Tadqiqot davomida aniqlangan muhim masalalardan biri bu zamonaviy diagnostik texnologiyalarning yetishmasligi va ularning tibbiy ta'lim tizimiga integratsiyasi cheklanganligidir. O'zbekistonda ba'zi shifoxonalar va tibbiy o'quv muassasalari ilg'or texnologiyalar bilan ta'minlangan bo'lsa-da, ko'pchilik hududlarda bu texnologiyalarni amaliy ta'lim jarayoniga keng jalb qilish imkoniyatlari cheklangan. Bu esa talabalarning amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishda jiddiy to'siqlar yaratadi.

Oldingi tadqiqotlar diagnostika va davolashda ilg'or texnologiyalarning samaradorligini ko'rsatgan, ammo O'zbekistonga xos o'quv tizimiga bu texnologiyalarni qanchalik muvaffaqiyatli integratsiya qilish mumkinligi bo'yicha ma'lumotlar yetarli emas. Bunday texnologiyalar, xususan, qishloq hududlarida o'quv jarayoniga kiritilmay qolmoqda, bu esa talabalar o'rtasida bilimlar va ko'nikmalar o'rtasidagi tafovutni oshiradi.

O'zbekistonda tibbiy ta'lim tizimida siniqlar va chiqishlarni tashxislashda zamonaviy texnologiyalarni samarali integratsiya qilish uchun chuqur nazariy va amaliy tadqiqotlar talab etiladi. Jumladan, diagnostik vositalarni samarali qo'llash bo'yicha metodik qo'llanmalarining ishlab chiqilishi, o'quv dasturlarini yangilash va talabalarga amaliy mashg'ulotlarda kengroq imkoniyatlar yaratish masalalari o'rganilishi kerak.

Kelgusidagi tadqiqotlar tibbiy ta'limda ilg'or texnologiyalarni keng joriy qilishning iqtisodiy va amaliy jihatlarini o'rganishga qaratilishi kerak. Shuningdek, tadqiqotlar faqatgina shahar hududlarida emas, balki qishloq joylarda ham olib borilishi zarur. Shu bilan birga, O'zbekistonda mavjud o'quv muassasalari va shifoxonalarning diagnostik vositalar bilan ta'minlanishi darajasi haqida batafsil tadqiqotlar o'tkazish orqali bilim bo'shliqlarini to'ldirish mumkin.

Siniqlar va chiqishlarni tashxislash va davolashda zamonaviy texnologiyalar tibbiy ta'limning ajralmas qismi bo'lishi zarur. Ammo O'zbekistonda bu texnologiyalarning amaliy ta'lim jarayoniga keng jalb qilinishida resurs va infratuzilma cheklovlari mavjud. Shu sababli, kelgusidagi tadqiqotlar bu texnologiyalarni tibbiy ta'lim tizimiga qanday muvaffaqiyatli integratsiya qilish mumkinligini o'rganishga qaratilishi lozim.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, ushbu tadqiqotning natijalari O'zbekistondagi tibbiy ta'lim tizimida zamonaviy diagnostika texnologiyalari, masalan, raqamli rentgen va KT skanerlari integratsiyasidagi muhim bo'shliqlarni ko'rsatadi, ayniqsa qishloq joylarida. Ushbu texnologiyalar talabalarning diagnostika va davolash qobiliyatlarini oshirishda katta imkoniyatlarga ega bo'lishiga qaramay, tengsiz kirish imkoniyatlari ularning samaradorligini cheklamoqda. Bu farq ta'lim sifatiga va kelajakdagi tibbiy amaliyotga salmoqli ta'sir ko'rsatmoqda. Shuning uchun, o'rganilmagan hududlarda ushbu texnologiyalarning qanday qilib samarali tarqatilishi va qo'llanilishi bo'yicha qo'shimcha tadqiqotlar o'tkazish zarur, shuningdek, mavjud bilim va ko'nikmalar bo'shliqlarini bartaraf etish uchun standartlashtirilgan ta'lim tizimlarini ishlab chiqish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Бодрова, Р. А., Петрова, Р. В., Делян, А. М., Преображенская, Е. В., Николаев, Н. С., Гумарова, Л. Ш., ... & Камалеева, А. Р. (2023). Современный подход к реабилитации пациентов с переломами костей нижних конечностей. *Физическая и реабилитационная медицина, медицинская реабилитация*, 5(1), 40-51.
2. ТА, О., & LIM, F. V. I. V. REABILITATSIYA VA SPORT TIBBIYOTI. Kamalova, D. (2023). AUTOIMMUN QALQONSIMON BEZ KASALLIKLARINING NOMILAGA TA'SIRI. *Евразийский журнал медицинских и естественных наук*, 3(4), 73-76.
3. Буйлова, Т. В., Бодрова, Р. А., & Петрова, Р. В. (2022). РЕАБИЛИТАЦИОННЫЙ ДИАГНОЗ НА ОСНОВЕ МЕЖДУНАРОДНОЙ КЛАССИФИКАЦИИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ (МКФ) У ПАЦИЕНТОВ, ПЕРЕНЕСШИХ ЭНДОПРОТЕЗИРОВАНИЕ СУСТАВОВ НИЖНИХ КОНЕЧНОСТЕЙ. *Вестник восстановительной медицины*, 21(2), 17-26.
4. Гафуров, Ф. А., & Кудратов, З. Ш. (2023). ВЛИЯНИЕ МЕЖВЕРТЕЛЬНОЙ ЗАДНЕЙ РОТАЦИОННОЙ ОСТЕОТОМИИ НА РЕЗУЛЬТАТЫ ЛЕЧЕНИЯ БОЛЕЗНИ ПЕРТЕСА. *Научный Фокус*, 1(2), 837-841.
5. Гафуров, Ф. А., & Ходжанов, И. Ю. (2023). БОЛДИРЛАРАРО ДИСТАЛ СИНДЕСМОЗ БОЙЛАМИНИНГ УЗИЛИШИ БИЛАН КЕЧУВЧИ ТЎПИҚЛАР СИНИШЛАРИНИ ЖАРРОХЛИК УСУЛИДА ДАВОЛАШ. *JOURNAL OF INNOVATIONS IN SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL RESEARCH*, 6(4), 524-527.
6. Ярматов, Э. И., Гафуров, Ф. А., & Суюнбоев, Б. Ш. (2024). ЛЕЧЕНИЕ БОЛЬНЫХ С ПОВРЕЖДЕНИЯМИ МЕЖБЕРЦОВОГО СИНДЕСМОЗА (ОБЗОР ЛИТЕРАТУРЫ). *Научный Фокус*, 1(9), 108-116.
7. Хасанова, Д., & Камалова, Д. (2021). Диагностика аутоиммунного тиреоидита у беременных и изучение исходов родов. *Журнал биомедицины и практики*, 1(3/2), 14-18.
8. Abualievich, G. F., Yunusovich, K. I., & Nuraliyevich, E. S. (2023). ВНУТРИКОСТНЫЙ ОСТЕОСИНТЕЗ ПРИ ПОВРЕЖДЕНИЯХ ДИСТАЛЬНОГО МЕЖБЕРЦОВОГО СИНДЕСМОЗА. *JOURNAL OF BIOMEDICINE AND PRACTICE*, 8(1).
9. ХОДЖАНОВ, И. Ю., & ГАФУРОВ, Ф. А. (2022). УСТРОЙСТВО ДЛЯ ВНУТРИКОСТНОГО ОСТЕОСИНТЕЗА ПРИ ПЕРЕЛОМАХ ЛОДЫЖЕК С РАЗРЫВОМ СВЯЗОК ДИСТАЛЬНОГО МЕЖБЕРЦОВОГО СИНДЕСМОЗА.
10. Ибрагимов, С., Эранов, Н., Эранов, Ш., Жураев, И., Гафуров, Ф., & Холхужаев, Ф. (2021). ТРОЙНАЯ ОСТЕОТОМИЯ ТАЗА ПРИ ЛЕЧЕНИИ ДИСПЛАЗИИ ТАЗОБЕДРЕННОГО СУСТАВА У ДЕТЕЙ И ПОДРОСТКОВ. *Журнал вестник врача*, 1(2), 36-38.